

ЗАСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ В СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Скарлупіна Ю.А.

асистент кафедри іноземних мов ДВНЗ

«Українська академія банківської справи Національного Банку України»

м. Суми

Словниковий склад, як найбільш рухлива сторона мови, безпосередньо реагує на все, що відбувається в суспільстві і, відповідно відображає людські уявлення про явища позамовної діяльності, збільшуючись за рахунок нових слів і нових значень. Отже, утворення неологізмів є свідомством життєздатності мови, відтворенням процесу розвитку цивілізації. Лексичний стан будь-якої мови потребує постійного дослідження – на певному синхронному зрізі та в діахронії.

Сучасні вітчизняні дослідники поділяють неологізми на лексичні (нові слова), фразеологічні (нові стійкі словосполучення) і семантичні (нові лексико-семантичні варіанти слів або стійких словосполучень).

Нові слова і нові значення (лексичні і семантичні неологізми з'являються у найрізноманітніших галузях діяльності людини. Сферами життя, які найчастіше зумовлюють появу неологізмів, є економіка, політика, спеціальні області, де постійна поява нових понять зумовлює і появу нових лексичних одиниць (наприклад, інформаційні технології) тощо. Серед чинників утворення неологізмів дослідники, зокрема О.В. Косович, називають розширення складу учасників масової комунікації, послаблення або зникнення цензури, послаблення офіційності, розширення сфери спонтанного спілкування. Сучасні засоби масової комунікації (соціальні мережі, професійні блоги тощо) надають багато прикладів новотворів у французькій мові. Наприклад, дієслово bavarder (говорити, базікати) в контексті спілкування за допомогою сучасних технологій

перетворюється на *clavarder* (спілкуватися за допомогою клавіатури – *clavier*), іменники *blog* (блог) і *bourgeoisie* (буржуазія) утворили *blogeoisie* (еліта блогів).

Серед найбільш розповсюджених засобів утворення неологізмів в сучасній французькій мові дослідники називають зміну значення слова, скорочення різних типів (які можуть бути базою для утворення похідних), зазначені вище запозичення, які позначають нові предмети або явища, суфіксальний і префіксальний способи словотворення, словоскладення і телескопія. Останні два є досить продуктивними в останні роки. Деякі дослідники (зокрема Сухова К.О.) пропонують окрему класифікацію видів лексичної компресії, виділяючи ініціальні скорочення (абрєвіатури, сіглі), усічені слова і телескопічні утворення.

Процес словоскладення полягає в тому, що нова одиниця утворюється завдяки з'єднанню корневих морфем або самостійних лексем. Йдеться про складні слова (іменники або прикметники). Прикладом може слугувати слово «*turbo-sadhe*», яке відноситься до ділового сленгу і позначає людину, яка є рушійною силою діяльності підприємства. До словоскладення відносять також синапсії, які утворюються за допомогою прийменників *à, de, i, pour*.

Одним із видів лексичної компресії у французькій мові є також телескопід, тобто об'єднання двох повнозначних слів з одночасним їх (або одного з них) усіченням задля утворення нової одиниці. На відміну від словоскладення, прийоми утворення слів за допомогою телескопії не завжди можливо передбачити, оскільки слова можуть бути розділені на певні частини без урахування їх морфемної будови. Саме тому телескопія досить часто вважається грою слів і використовується в якості гри при вивченні мови (або заради гумористичного, експресивного ефекту чи позначення незвичайного поняття, зокрема в медіа-просторі), в чому можна пересвідчитись, скориставшись такими Інтернет – ресурсами вивчення французької мови, як ...

Саме за допомогою телескопії були утворені вищезгадані *clavarder* (*clavier + bavarder*), *blogeoisie* (*blog + bourgeoisie*), *logiciel* (*logique + matériel*), існує також термін *progiciel* (за різними джерелами *programme/produit+logiciel*), тобто пакет програмного забезпечення, які з'явилися спочатку в канадському варіанті

французької мови, а за останні роки перейшли і до власне французьких словників.

Слід зазначити, що, незважаючи на той факт, що телескопічний спосіб словотворення визначається багатьма дослідниками як okazіональний, все більше телескопічних новоутворень переходять до категорії узуальних слів сучасної французької мови.

Література

1. Косович О. В. Динамічні процеси лексичного складу французької мови. Неологізація [Електронний ресурс] / О. В.Косович. – Режим доступу: http://www.philology.kiev.ua/library/zagal/Studia_Linguistica_6_1/117_120.pdf.

2. Скуратов І.В. Типологическая характеристика неологизмов в современном разговорном и деловом французском языке: лингвистический и социолингвистический аспекты. Автореферат диссертации на соискание учёной степени доктора филологических наук [Електронний ресурс] / І.В. Скуратов. – Режим доступу: <http://che-lovek-nauka.com/tipologicheskaya-harakteristika-neologizmov-v-sovremenном-razgovornom-i-delovom-frantsuzskom-yazyke-lingvisticheskiy-i-so>.

3. Сухова К. А. Эволюция видов лексической компрессии в истории функциональных стилей французского языка : На материале языка прессы [Електронний ресурс] / К. А. Сухова. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/evolyutsiya-vidov-leksicheskoi-kompressii-v-istorii-funksionalnykh-stilei-frantsuzskogo-yaz#ixzz3QfZY6gDL>.

УДК 811.111'276.6

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ВЕРБАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ УКРАЇНЦІВ В ІНШОМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сковронська І.Ю.

к.філол.н., доцент

завідувач кафедри іноземних мов